

Avaluació de programes del tercer sector social: visió internacional i perspectives per a Catalunya

ivàlua | Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Obra Social "la Caixa"

Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

La jornada d'Ivalua constata la necessitat d'ampliar l'avaluació de l'activitat de les entitats socials seguint els models europeus

Els experts posen de relleu els beneficis de l'avaluació en un context d'escassetat de recursos i necessitats socials creixents

- La jornada, que s'ha celebrat avui 3 de novembre al CaixaForum Barcelona, ha recollit experiències internacionals (Regne Unit), Florence Brunet (França) i Lisa Jordan (Països Baixos) han aportat les experiències internacionals
- S'hi han exposat tècniques innovadores per avaluar l'impacte social del treball de les entitats, casos concrets com la tasca d'una fundació dels Països Baixos amb nens israelians, o els controls al tercer sector que ha implantat la legislació francesa
- A l'Estat, s'han exposat l'experiència ITUN d'inserció social amb àmplia participació feta al País Basc i la implantació del programa "Gent 3.0" de la Fundació La Caixa

Avui s'ha celebrat al CaixaForum Barcelona la jornada "**Avaluació de Programes del Tercer Sector Social: Visió Internacional i Perspectives a Catalunya**", organitzada per l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques, Ivàlua; l'Obra Social "la Caixa" i la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

L'objectiu de la jornada era reflexionar sobre com mesurar el rendiment social i econòmic de programes del Tercer Sector Social a Catalunya a través de l'experiència d'altres països on aquesta pràctica està més desenvolupada i alhora, reunir les visions, opinions i experiència del sector a Catalunya.

La jornada s'ha iniciat amb les intervenció d'**Albert Sòria**, subdirector general de la Fundació "la Caixa"; **Àngels Guiteras**, presidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector de Catalunya i de **Josep Maria Vallès**, president de l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques.

Vallès ha advertit de la importància que els poders públics no dimiteixin de la responsabilitat de saber combinar els imperatius econòmics actuals amb les seves obligacions socials, especialment davant una situació econòmica com la d'ara.

La trobada ha comptat amb la participació de destacats experts espanyols i internacionals en l'avaluació del tercer sector social que han exposat exemples de l'avaluació dels serveis als ciutadans que ofereixen les entitats sense ànim de lucre arreu d'Europa. N'han destacat, **Florence Brunet**, de la FORS Recherche Social (França), **Jean Ellis**, de la Charities Evaluation Services (CES) (Regne Unit), i **Lisa Jordan**, directora executiva de la Fundació Bernard Van Leer (Països Baixos).

També hi ha participat el catedràtic **Joan Subirats (UAB)**, **Rafael Ruiz de Gauna**, de la Taula d'Entitats del tercer Sector Social, **Maria Ángeles Díez**, professora titular d'Economia Aplicada, Universitat del País Basc, i diversos experts d'lvàlua.

La **PONÈNCIA MARC: ENFOCAMENTS, PRIORITATS I TENDÈNCIES DE L'AVALUACIÓ AL TERCER SECTOR SOCIAL** ha anat a càrrec de **Jean Ellis**, consultora senior de la Charities Evaluation Services (CES) del Regne Unit. Ellis ha explicat com, en un context de crisi econòmica i escassetat de recursos, tant els governs com els donants privats del món anglosaxó, demanen a les organitzacions del tercer sector no només transparència, sinó també quantificar el retorn i el rendiment d'aquests fons en termes de resultats tangibles i millores concretes en la població beneficiària.

La representant del **CES** ha exposat com s'estan innovant les tècniques d'avaluació de les organitzacions, a través del tractament de dades, la redacció d'informes, l'ús d'eines informàtiques d'accés lliure, del vídeo per documentar experiències dels usuaris, de webs estadístiques, de blocs de les xarxes socials, a més de la participació d'avaluadors no professionals en el procés.

La **PRIMERA TAULA RODONA: LES VISIONS SOBRE L'AVALUACIÓ AL TERCER SECTOR SOCIAL A L'EUROPA CONTINENTAL** ha comptat amb la participació de **Lisa Jordan** i **Florence Brunet**. Lisa Jordan, directora executiva de la Fundació dels Països Baixos Bernard Van Leer, enfoca l'avaluació des del punt de vista d'una gran fundació privada, a partir d'un cas concret: la millora de l'entorn físic i la reducció dels efectes de la violència en una població de nens israelians, tant jueus com palestins. La importància dels resultats és cabdal per a una fundació amb un pressupost de més de 16 milions d'euros anuals. Per aquest motiu, aquesta institució compta amb un conjunt d'eines i de recursos molts sofisticats per tal de mesurar l'impacte social de les seves polítiques. En la seva opinió, l'avaluació pot ser simple i útil i actua no tant en benefici dels donants, com dels receptors de l'ajut.

Florence Brunet, investigadora del FORS-Recherche Social, ha exposat els múltiples controls que afecten les organitzacions del tercer sector a França des

de l'aprovació de la Llei del 2002. Així, un estudi de la FSO (2009) destaca la pressió cap a l'avaluació en el tercer sector tant de les institucions públiques, que financen programes, com de les institucions privades, que han evolucionat des del concepte de donació al tercer sector cap al d'inversió. Així, 7 de cada 10 entitats han dut a terme avaluacions i 9 de cada 10 pensen que és necessària per a la seva activitat.

Brunet ha posat de relleu que, de vegades, els voluntaris són reticents al principi de l'avaluació i ha plantejat la qüestió de "la necessitat de professionalitzar els voluntaris sense matar l'esperit del treball voluntari". Finalment ha explicat que 2 de cada 5 avaluacions són fetes des de dins de les pròpies organitzacions i que l'avaluació fa que el 90% de les organitzacions canviïn les seves pràctiques però que només un 50% modifiquin el destí i les finances dels seus programes; així com que, com a conclusió, només un 25% del tercer sector fan públiques les seves avaluacions.

La segona taula rodona: **EXPERIÈNCIES D'AVALUACIÓ AL TERCER SECTOR A CATALUNYA I A ESPANYA**, ha comptat amb la participació de **Joan Subirats, María Ángeles Díez, Montserrat Caminal i Federico Tedeschini**.

El catedràtic de la UAB, **Joan Subirats**, ha explicat l'experiència dels PLINS (Plans Locals d'Inclusió Social) implantats a Catalunya per les diputacions i la Generalitat per mandat de la política europea de lluita contra l'exclusió social.

Maria Angeles Díez, professora d'economia de la Universitat del País Basc, ha presentat l'avaluació del Programa ITUN (Incorporación al Trabajo Útil y Necesario) d'inserció social fet al País Basc amb la col.laboració d'una trentena d'entitats tant del tercer sector com públiques i privades: Caritas, Govern Basc, Diputacions Forals, caixes d'estalvi, etc. El treball ha aplicat un model d'avaluació participativa amb entrevistes a agents i entitats participants que ha permès formar ocupacionalment a 272 persones, la creació de 20 noves empreses, 16 de reinserció i 4 socials, així com de 141 llocs de treball, 115 en empreses de reinserció i 26 en empreses socials.

La subdirectora de l'Àrea Social de la Fundació "la Caixa", **Montserrat Caminal**, i l'analista d'avaluació, **Federico Tedeschini**, han descrit alguns aspectes de l'avaluació en curs del programa "Gent 3.0" de la Fundació La Caixa (2011-2012). Es tracta d'una avaluació dissenyada abans d'iniciar el programa, per tal de comprovar l'efectivitat de "Gent 3.0" en atreure nous perfils de persones grans als centres de l'Obra Social de la Caixa i en augmentar la captació de persones grans per incorporar-se a activitats de voluntariat.

Institucions participants

CES (Charities Evaluation Service). Aquesta organització va ser creada el 1990 per estimular l'avaluació i millorar la qualitat del tercer sector al Regne Unit. Cada any forma a 1000 voluntaris d'organitzacions sense ànim de lucre i de beneficència, també dona suport a l'avaluació mitjançant publicacions i porta

a terme avaluacions externes per millorar els resultats de les entitats del tercer sector social.

Fundació Bernard Van Leer (Països Baixos). Aquesta fundació privada va ser creada el 1949 per part del filantrop i industrial del mateix nom amb els beneficis generats per la seva empresa d'embalatge. Està dedicada a la millora de les condicions de vida dels infants de 0 a 8 anys, que creixen a entorns socials i econòmics desafavorits. El seu pressupost de l'any 2010 va ser de més de 17 milions d'euros destinats a col.laborar en diversos projectes amb organitzacions públiques, privades i comunitàries d'educació i benestar de nens i nenes desafavorits en països d' Europa, Àsia, Àfrica i Amèrica.

FORS-Recherche Sociale és un organisme independent francès de recerca i avaluació de les necessitats dels grups socials en entorns urbans i de proximitat. La seva activitat té a veure amb programes d'acció pública sobre les necessitats socials en els àmbits de la inserció laboral, l'ocupació, l'habitatge públic, el desenvolupament local, la planificació territorial i l'urbanisme.

Ivàlua (Institut Català d' Avaluació de Polítiques Públiques) és un consorci públic format per la Generalitat de Catalunya, a través de la Conselleria d'Economia i Finances, la Diputació de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra i la Fundació Jaume Bofill, i dedicat al foment de l'avaluació de les polítiques públiques d'àmbit autonòmic, local i del tercer Sector a Catalunya.

La Taula del Tercer Sector és una organització que va néixer el 2003 formada per 30 federacions i agrupacions que aglutinen en conjunt a prop de 4.000 entitats socials no lucratives. La Taula dóna visibilitat a les tasques que realitza el Tercer Sector en defensa de les persones i de les situacions de vulnerabilitat social que pateixen i representa al sector davant les administracions públiques i la societat en general.

Per a més informació: Margot Pascual, tel. 609720641
margot.pascual@periodistes.org i Judit Permanyer 607074959
comunicacio@ivalua.cat.